

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1970/2021
30.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Бургић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, Васпитно-поправни дом „Крушевац“, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради дуга, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3785/20 од 02.03.2021. године, у седници одржаној 30.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3785/20 од 02.03.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Крушевцу П1 97/20 од 09.10.2020. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 72.640,00 динара, у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П1 97/20 од 09.10.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име неплаћеног одмора у току рада за период од марта 2015. године закључно са фебруаром 2018. године, исплати појединачне месечне опредељене износе, са законском затезном каматом од доспелости до исплате, ближе одређене овим ставом изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да на име трошкова парничног поступка исплати тужицу износ од 92.560,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3785/20 од 02.03.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име неисплаћеног одмора у току рада за период од марта 2015. године, закључно са фебруаром 2018. године, исплати појединачне опредељене месечне износе са законском затезном каматом, ближе одређене овим ставом изреке, као неоснован. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену ревизију је благовремено изјавио тужилац због погрешне примене материјалног права, ради уједначавања судске праксе.

С обзиром на то да је ревизија тужиоца дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), то није било потребе да се о истој одлучује као о посебној ревизији.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код тужене, на радном месту ... у затвореном одељењу Васпитно-поправног дома „Крушевац“. Рад тужиоца је организован у сменама од по дванаест сати, у дневној и ноћној смени. За дванаест сати рада прописана је пауза у трајању од 60 минута, коју тужилац није користио као одмор у току рада због природе посла, јер је радио са још једним колегом у смени у затвореном одељењу и одређено је да паузу користе од 14,00 до 15,00 часова, с тим да немају замену, већ да се сами организују како ће је користити. Тужилац је од начелника тражио да му се тај један сат рада плати као прековремени рад, али тај његов захтев није прихваћен. Тужиоцу је плата исплаћивана за ефективно радно време према евиденцији, а висину потраживања је определио према налазу вештака који је утврдио износ накнаде за прековремени рад за један сат рада у дневној смени и на име ноћног и прековременог рада у ноћној смени за утужени период.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужена незаконито ускратила тужиоцу право на дневни одмор у току рада у трајању од једног сата у свакој смени и да је дужна да му плати још један додатни сат који је радио, а који је био предвиђен за дневни одмор, па је усвојио тужбени захтев као основан, у висини увећања плате од 26% основне зараде за ноћни рад и 26% зараде за прековремени рад, сходно Посебном колективном уговору за државне органе.

По оцени апелационог суда, закључак првостепеног суда је неправилан. Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и применом одредбе члана 64. став 5. Закона о раду, одбио тужбени захтев као неоснован.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је неправилно применио материјално право.

Одредбом члана 14. став 1. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“ бр. 79/05 ... 99/14), прописано је да државни службеник има право на одморе и одсуства према општим прописима о раду и Посебном колективном уговору.

Одредбом члана 34. Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник РС“ бр. 25/15), запослени има право на додатак на основну плату за рад од 22,00 сата до 06,00 сати наредног дана (рад ноћу). За рад ноћу, запосленом припада основна плата увећана за 26% за сваки сат рада ноћу. Одредбом члана 11.

истог колективног уговора, прописано је да запослени који ради дуже од пуног радног времена, али не дуже од дванаест часова дневно, има право на одмор у току рада од 60 минута. Ставом 2. истог члана, прописано је да за време коришћења одмора у току рада запослени има право да напушта радно место и просторије државног органа осим ако посебним прописима није друкчије одређено.

Према одредби члана 64. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 75/14) прописано је да запослени који ради најмање шест часова дневно, има право на одмор у току дневног рада у трајању од најмање 30 минута, а према ставу 2. истог члана, запослени који ради дуже од четири, а краће од шест часова дневно, има право на одмор у току рада у трајању од најмање пет минута. Ставом 3. истог члана, прописано је да запослени који ради дуже од десет часова дневно има право на одмор у току рада у трајању од најмање 45 минута, док је одредбом члана 4. истог закона, прописано да се одмор у току дневног рада не може користити и на почетку и на крају радног времена. Према ставу 5. истог члана, време одмора из става 1. – 3. овог члана урачунава се у радно време.

Имајући у виду наведене норме, обавеза послодавца је да запосленом омогући одмор у току рада, у времену у зависности од трајања дужине смене, односно часова колико ради. Обавеза послодавца је да организује одмор и да се одмор урачунава у радно време, а да запослени при том не трпи последице природе посла који обавља на штету својих законом предвиђених права. У конкретном случају, тужилац је у спорном периоду радио чак и у времену када је требало да користи одмор у току рада, па је правилно првостепени суд закључио да има право и на зараду за тако обављени рад, јер му се то време урачунава у време рада, али исто тако и право на накнаду штете због неостварене накнаде за одмор у току рада. Правилно је првостепеном одлуком обавезана тужена да тужиоцу исплати накнаду штете из разлога што је тужена поступала супротно дужности забране проузроковања штете тужиоцу поступајући противно законској одредби да му омогући одмор у току рада, а све због природе посла који тужилац обавља.

Са изложеног, а применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Како је тужилац успео у поступку по ревизији, то му применом члана 153, 154. и 165. став 2. ЗПП, припадају и трошкови ревизијског поступка у износу од 72.640,00 динара. Трошкови су одмерени према опредељеном захтеву за састав ревизије износ од 18.000,00 динара и судске таксе на ревизију износ од 27.320,00 динара и одлуку по ревизији 27.320,00 динара, применом важеће АТ и ТТ.

**Председник већа – судија
Бисерка Живановић, с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**